

ТИЩЕНКО К.Р.,

*студентка спеціальності «Соціальна робота»
Національного університету «Запорізька політехніка»;*

СЕРГА Т.О.,

*кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Соціальної роботи»
Національного університету «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ У СОЦІАЛЬНІЙ ІНТЕГРАЦІЇ БЕЗДОГЛЯДНИХ ДІТЕЙ

У сучасному світі проблема бездоглядності дітей є однією з найбільш актуальних соціальних проблем. Недостатнє батьківське піклування, бідність, насильство в сім'ї – це лише деякі з причин, що призводять до того, що діти опиняються в складних життєвих обставинах.

Україна, подібно багатьом країнам світу, стикається з проблемою бездоглядності дітей. Бездоглядність може бути результатом різних чинників, таких як соціально-економічні труднощі, сімейні конфлікти, війни або природні катастрофи [1]. Проблема безпритульності дітей в Україні є актуальною, і багато дітей потребують не лише фізичного забезпечення, але й психологічної та соціальної допомоги.

Завдяки інноваційним підходам і впровадженню новітніх технологій, соціально-реабілітаційні центри знаходять успішні шляхи розв'язання цієї проблеми [2].

Ключовим напрямком роботи таких центрів є соціальна реабілітація, яка включає:

- індивідуальну роботу, спрямовану на виявлення проблем, потреб та ресурсів дитини, а також на розробку плану реабілітації;
- групову роботу, що включає роботу з групами дітей для розвитку соціальних навичок, комунікації та формування позитивної самооцінки;
- сімейну роботу, зосереджену на покращенні стосунків між членами сім'ї та навчанні батьків виховним навичкам;
- соціально-педагогічну роботу, зосереджену на вихованні, навчанні та розвитку дитини;
- психологічну роботу, що включає корекцію психоемоційного стану дитини, подолання психологічних травм та формування стійкості до стресу.

Соціально-реабілітаційні центри застосовують ефективні технології соціальної роботи з бездоглядними дітьми. Вони включають:

- Індивідуальні та групові консультації. Працівники центру проводять зустрічі з дітьми для психологічної підтримки, виявлення їх потреб і вирішення проблем.

- Розвиваючі програми. Центри пропонують навчальні, творчі та розвиваючі програми, які сприяють розвитку соціальних, когнітивних та емоційних навичок дітей.

- Соціальна адаптація. Дітей навчають адаптуватися до нового оточення, виховницького колективу та відновлюють довіру до дорослих.

- Співпраця з сім'єю. Центри співпрацюють з біологічними сім'ями дітей, підтримують їх та надають консультації щодо відновлення взаємозв'язків [3].

Один із прикладів такої роботи – Комунальний заклад «Запорізький обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей» Запорізької обласної ради. Цей заклад є важливим інститутом, який надає допомогу бездоглядним дітям, сприяючи їхньому фізичному, психологічному та соціальному відновленню. У Центрі проживають та отримують соціальну допомогу діти віком від 3 до 18 років. Фахівці Центру використовують у своїй роботі різні технології соціальної роботи, що дозволяє їм максимально ефективно допомагати дітям.

Центр пропонує широкий спектр послуг з соціальної реабілітації дітей, включаючи:

- індивідуальну та групову роботу з психологами та соціальними педагогами;

- сімейну роботу;
- соціально-педагогічну роботу;
- психокорекційні заняття;
- навчання за загальноосвітньою програмою;
- професійну підготовку;
- медичне обслуговування;
- юридичну допомогу [4].

Однією з ключових технологій, що використовується в Центрі, є індивідуалізований підхід до кожної дитини. Працівники закладу проводять комплексний аналіз потреб та можливостей кожної дитини, враховуючи їхні індивідуальні особливості, досвід та рівень розвитку. Це дозволяє створити персоналізовані програми реабілітації, спрямовані на досягнення конкретних цілей і відновлення дитини у соціумі.

Ще однією важливою технологією є використання інтерактивних методів роботи з дітьми. Застосування сучасних інтерактивних технологій, таких як комп'ютерні програми, відеоігри та інші інноваційні засоби, допомагає привернути увагу дітей і зробити процес навчання та реабілітації цікавим та ефективним.

Для успішної реабілітації бездоглядних дітей важливою є також робота з їхніми сім'ями та формування позитивного соціального середовища. У Центрі активно застосовуються методи роботи з батьками та опікунами, спрямовані на підтримку сімейних відносин, вирішення конфліктів та створення умов для повернення дітей до сімейного оточення, коли це можливо та безпечно.

Окрім цього, «Запорізький обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей» активно впроваджує інноваційні підходи до співпраці з громадськістю та місцевими органами влади. Спільна робота з громадськістю сприяє підвищенню свідомості громадськості щодо проблеми бездоглядності дітей та залученню громадськості до активної підтримки соціальних програм та проєктів [2].

Завдяки діяльності Центру тисячі дітей отримали шанс на краще життя. Багато з них повернулися до своїх сімей, деякі здобули освіту та знайшли роботу. Центр також допомагає дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, знайти нові сім'ї.

Таким чином, соціальна реабілітація бездоглядних дітей є складним та багатогранним процесом, який потребує застосування різних технологій соціальної роботи. Комунальний заклад «Запорізький обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей» Запорізької обласної ради є одним із найуспішніших прикладів роботи з бездоглядними дітьми в Україні.

Результати діяльності подібних закладів мають велике теоретичне значення для розвитку соціальної роботи з бездоглядними дітьми. Практично – ці результати сприяють покращенню якості життя дітей та їхнього подальшого інтегрування в суспільство.

Список використаних джерел

1. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 2 червня 2005 р. № 2623-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 26. ст. 354.
2. Захист дітей, які потребують особливої уваги суспільства : статистичний збірник за 2020 рік. Державна служба статистики України ; [відп. за вип. І. В. Калачова]. Київ : ДССУ, 2021. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Кривачук Л. Актуальні проблеми соціально-правового захисту бездоглядних і безпритульних дітей: окреслення специфіки. *Науковий вісник. «Демократичне врядування»*. 2014. Вип. 14. С. 6–10.

V ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі»

4.

Кабінету Міністрів України від 9 червня 1997 р. № 565. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/565-97-%D0%BF> (дата звернення: 19.04.2024).